

Suomen Pysyvä Edustusto Bryssel EUE

NEUVOSTORAPORTTI EUE2019-04133

EUE Heikka Jenni(UM), Kiviniemi
Antero(UM), Palminen Elisa(STM),
Sarelma Sanni(TEM), Vatanen
Lea(UM), Raevaara Eeva(STM)

10.12.2019

JULKINEN

Asia

**CORRIGENDUM: Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto
10.12.2019**

Kokous

10.12.2019 - 10.12.2019

Neuvostossa käytiin periaatekeskustelu tasa-arvopolitiikan tulevaisuudesta ja valtavirtaistamisesta EU:ssa. Jäsenvaltiot pitivät hyvänä lähtökohtana komission lupausta uudeksi tasa-arvostrategiaksi sekä tasa-arvosta vastaavan komissaarin nimittämistä. Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa kiinnitettiin tasa-arvopolitiikan haasteina huomiota niin sukupuolten taloudelliseen eriarvoisuuteen, naisiin kohdistuvaan väkivaltaan kuin digitalisaatioonkin. Valtavirtaistamisen tehostamisen merkitystä korostettiin suhteessa näihin haasteisiin.

Lisäksi ministerit kävivät periaatekeskustelun EU:n sosiaalisäännösten tulevaisuudesta työllisyys ja työmarkkinasuhteiden alueella. Keskustelussa korostettiin erityisesti olemassa olevan lainsäädännön toimeenpanoa uuden lainsäädännön sijaan.

Neuvostossa hyväksyttiin myös päätelmät tasa-arvoisista talouksista osana Pekingin toimintasuunnitelman 25-vuotisen taipaleen juhlistamista sekä päätelmät työterveyttä ja -turvallisuutta koskevasta EU:n uudesta strategisesta kehiksestä painottaen työterveyden ja -turvallisuuden toimeenpanon tehostamista. Tämän lisäksi hyväksyttiin päätelmät osallistavista työmarkkinoista, jossa keskityttiin jaavoittuvassa työmarkkina-asetuksessa olevien henkilöiden työllisyyden parantamiseen

Muissa asioissa Suomi raportoi edistyksestä useasta käsiteltävänä olevasta säädösehdotuksesta käytävissä neuvotteluissa: direktiivi yhdenvertaisesta kohtelusta (19 artikla), direktiivi sukupuolijakauman tasapainottamisesta yhtiöiden hallintoelimissä, sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisasetusten (883/04 ja 987/09) tarkistaminen, päätös julkisten työvoimapalvelujen tehostetusta yhteistyöstä annetun päätöksen N:o 573/2014/EU muuttamisesta, asetus Euroopan globalisaatiorahastosta. Suomi myös kertoi sosiaalisen suojelun saatavuudesta työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta koskevan neuvoston suosituksen hyväksymisestä. Lisäksi kokouksessa kuultiin Ruotsin valtuuskunnan tiedonanto Tukholmassa 16.–17. syyskuuta 2019 pidetystä vastavuoroisen oppimisen seminaarista 'Miehet ja pojat mukaan perheväkivallan

ehkäisyyn'. Sosiaalisen suojelun komitean puheenjohtaja raportoi lyhyesti komitean tekemästä arvioinnista koskien kodittomuuden ja asuntomarkkinoilta syrjäytymisen torjumista.

1. Kokouksen avaus

Ministeri Timo Harakka avasi kokouksen ja kävi läpi päivän työjärjestyksen.

2. Sukupuolten tasa-arvoa edistävät toimet ja sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistaminen tulevaisuudessa EU:ssa

Periaatekeskustelu 14251/19

Politiikkakeskustelu EU:n tulevaisuuden tasa-arvopolitiikasta ja sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisesta järjestettiin keskeisten tasa-arvohaasteiden identifioimiseksi ja niihin vastaamiseksi tulevalle komission kaudella. Erityisesti keskustelulla etsittiin keinoja EU:n tasa-arvopolitiikan ja sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen lujittamiseen tulevaisuudessa.

Keskustelun aluksi Euroopan tasa-arvoinstituutin johtaja Virginija Langbakk kertoi EIGE:n Peking +25 –raportin keskeisistä tuloksista ja EU:n tasa-arvohaasteista. Hän nosti esiin muun muassa sukupuolten eriarvoisuuden työmarkkinoilla, naisten miehiä suuremman hoivavastuun sekä varhaiskasvatuspalveluiden ja muiden hoivapalveluiden puutteet EU:ssa kuten myös puutteellisen edistyksen sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisessa. Kiintiöiden ansiosta naisten osuus päätöksenteossa on noussut viime vuosina, vaikka edelleenkin sukupuolten tasapuolista edustusta ei ole saavutettu.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioista vastaava komissaari Dalli kiitti puheenjohtajaa ajankohtaisen periaatekeskustelun järjestämisestä koskien EU:n tasa-arvoprioriteetteja seuraavana viitenä vuonna. Komissaarin mukaan eurooppalainen ohjausjakso on edelleen keskeinen välinen sukupuolten palkka- ja työllisyyseroista raportointiin, myös Barcelonan päivähoitotavoitteiden seuranta tässä kontekstissa on tärkeää. Komissaari korosti, että tasa-arvoon keskittyvän komission taskuforcen tehtävänä on sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen edistäminen käytännön tasolla. Tasa-arvostrategian keskeiset teemat nousevat komission puheenjohtajan Ursula Von der Leyenin painopisteistä, kuten samapalkkaisuus, päätöksenteon tasa-arvo, sukupuoleen perustuvan väkivallan poistaminen sekä uudemmat tasa-arvotemat, ml. verkkoväkivalta ja tekoäly.

Keskustelussa jäsenmaat ilmaisivat tukensa uudelle EU:n tasa-arvostrategialle ja korostivat oman tasa-arvoasioista vastaavan komissaarin merkitystä. Puheenvuoroissa jäsenmaat pitivät periaatekeskustelua tärkeänä ja ajankohtaisena. EU:n tasa-arvopolitiikassa korostettiin kaksoisstrategian jatkamista, sekä täsmätoimia tasa-arvon edistämiseksi, että sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista. Puheenvuoroissa nostettiin esille nykyisen EU:n strategisen tasa-arvositoumuksen prioriteetit, kuten naisten taloudellinen itsenäisyys ja työelämän tasa-arvo, samapalkkaisuus, tasa-arvoinen päätöksenteko ja sukupuoleen perustuva väkivalta, ja toivottiin näiden teemojen sisältyvän myös uuteen strategiaan. Strategiaan ehdotettiin myös uudempiä tasa-arvoon liittyviä kysymyksiä, kuten digitalisaatio, verkkoväkivalta ja tekoäly. Puheenvuoroissa nostettiin esille Istanbulin sopimus välineenä puuttua naisiin ja tyttöihin kohdistuvaan väkivaltaan. Samoin peräänkuulutettiin myös segregaatian ja sukupuolistereotyyppien purkamista. Women on company boards –direktiivin etenemisen tärkeys mainittiin muutamissa puheenvuoroissa.

Keskustelussa peräänkuulutettiin sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista kaikille politiikka-aloille ja sisällyttämistä EU:n prosesseihin. Muutamat maat toivoivat, että monivuotisessa rahoituskehyksessä (MFF) huomioitaisiin vahvemmin sukupuolten valtavirtaistaminen. Osa maista toi esiin sen, että

sukupuolten tasa-arvoon liittyvien hankkeiden ja yleisesti tasa-arvopolitiikan riittävä rahoitus olisi varmistettava. Puheenvuoroissa nostettiin esiin tasa-arvopolitiikan ja valtavirtaistamisen välineiden ja vahvistamisen osalta muun muassa konkreettisten tasa-arvotavoitteiden asettaminen, rakenteet, seuranta ja arviointi indikaattoreineen, koulutus, sukupuolivaikutusten arviointi ja sukupuolitietoinen budjetointi. Valtavirtaistamista pidettiin erityisen tärkeänä post-2020 –ohjelmissa ja eurooppalaisessa ohjausjaksossa.

Lisäksi sosiaalisten oikeuksien pilari ja YK:n kestävä kehityksen tavoitteet mainittiin tasa-arvopolitiikkaa vahvistavina välineinä. Useissa puheenvuoroissa nousi esille myös intersektionaalisuuden vahvistaminen ja miesten ja poikien rooli tasa-arvopolitiikassa.

3. Päätelmät tasa-arvoisesta taloudesta EU:ssa - 25 vuotta Pekingin toimintasuunnitelman jälkeen

Hyväksyminen 14254/19 + ADD 3

Neuvosto hyväksyi tasa-arvopäätelmät, joilla tuetaan uuden komission työtä tasa-arvon edistämisessä ja annetaan yhteinen kirjallinen viesti siitä, mitä jäsenvaltiot toivovat EU:n uuden tasa-arvostrategian sisältävän.

Komissaari Dalli tuki päätelmiä ja totesi, että ne vahvistavat EU:n sitoutumisen Pekingin 25-vuotisdeklaraatioon. Kuten päätelmissä suositetaan, komissio hyväksyy piakkoin tiedonannon EU:n erillisestä tasa-arvostrategiasta.

Puolan ja Saksa pöytäkirjasivat lausumat päätelmiä koskien. Puolan lausuma koskee sukupuolen käsitettä ja Saksan lausuman lainsäädännön käyttämistä naisjohtajuuden edistämiseksi.

4. Päätelmät työterveyttä ja -turvallisuutta koskevasta EU:n uudesta strategiakehyksestä: työterveyden ja -turvallisuuden tehostaminen EU:ssa

Hyväksyminen 14630/19

Neuvosto hyväksyi työsuojelupäätelmät.

Kuusi jäsenmaata käytti asiasta puheenvuoron. Puheenvuoroissa tuettiin päätelmiä ja korostettiin, että työsuojelu on tärkeää ja siihen investoiminen tuo myös taloudellisia hyötyjä.

Jotkut jäsenmaat toivoivat päätelmissä todettua kunnianhimoisempaa uutta strategiaa vuosille 2021-2027.

Komissaari Schmit totesi, että työterveyden haasteet, kuten sosio-psykologiset sairaudet, aiheuttavat lisääntyvästi haastetta sosiaalisen suojelun järjestelmille ja yrityksille. Kuolemaan johtavia onnettomuuksia on yhä liikaa, ja uudessa strategiakehyksessä, jota komissio jo valmistelee, tavoitteena tulisi olla nolla kuolemaan johtavaa onnettomuutta.

5. EU:n sosiaalisäännösten tulevaisuus – työllisyys ja työmarkkinasuhteet

Periaatekeskustelu 14340/19

Ministeri Harakka esitteli aiheen ja selitti delegaatioille, että puheenjohtaja oli laatinut työryhmässä käydyin keskustelun perusteella ministerien keskustelua ohjaavan taustapaperin.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa moni korosti sitä, miten tärkeää on varmistaa, että kaikkien työntekijöiden oikeuksia kollektiiviseen toimintaan ja oikeudenmukaisiin työolosuhteisiin suojellaan, mukaan lukien alustojen työntekijät. Jäsenmaat painottivat myös sitä, että tulisi olla selkeää, kuka

lasketaan itsensä työllistäjäksi. Yleisesti painotettiin, että uusien teknologioiden, kuten tekoälyn ei tulisi huonontaa työntekijöiden oikeuksia.

Moni delegaatio viittasi myös komission tulevaan ehdotukseen minimipalkasta. Ajatus siitä, että kaikille työntekijöille tulisi taata kohtuullinen palkka sai laajaa kannatusta. Kannat kuitenkin erosivat suuresti siinä, katsoivatko jäsenmaat, että minimipalkka tulisi järjestää EU-tason lainsäädännön keinoin vai tulisiko minimipalkan kuulua jatkossakin ainoastaan jäsenmaiden tai sosiaalipartnereiden toimivaltaan.

Sosiaalipartnereiden roolia korostettiin useassa yhteydessä, mutta erityisesti työelämän muutoksiin vastaamisessa, oli kyse sitten EU-tasosta, kansallisesta tasosta, sektoraalisesta tai työpaikkatasosta. Lähes kaikissa puheenvuoroissa korostettiin sitä, että jo olemassa olevan lainsäädännön toimeenpano tulisi olla ensimmäisenä tärkeysjärjestyksessä uuden lainsäädännön sijaan. Suurimmiksi haasteiksi tämän hetken toimeenpanossa useat mainitsivat lähetettyjen ja liikkuvien työntekijöiden oikeudet. Globaalit arvoketjut ja yritysvastuu nostettiin esille tapoina parantaa työnormeja. Toimeenpanon parantamisen keinona mainittiin myös parhaiden käytänteiden vaihtaminen. Monitoroinnin ja toimeenpanon yhteydessä mainittiin myös työsuojeluhallinnon rooli ja riittävien resurssien varmistaminen. Komission tärkeä rooli sekä juuri perustetun työviranomaisen (ELA) tuleva tärkeä osa implementoinnissa nostettiin esille.

Työllisyydestä ja sosiaalisista oikeuksista vastaava komissaari Nicolas Schmit korosti omaa rooliaan jäsenmaiden auttamisessa uuden lainsäädännön täytäntöönpanossa. Kuten jäsenmaat, mainitsi tässä yhteydessä ELA:n mahdollisen roolin. Mainitsi uuden komission kaavaileman tiedonannon sosiaalisten oikeuksien pilarin toimeenpanosta, jonka sen on tarkoitus julkaista tammikuussa 2020.

6. Ehdotus neuvoston päätelmiksi osallistavista työmarkkinoista: Haavoittuvassa työmarkkina- asemassa olevien henkilöiden työllisyyden parantaminen

Hyväksyminen 14646/19

Neuvosto hyväksyi päätelmät osallistavista työmarkkinoista. Päätelmissä keskityttiin siihen, kuinka edistää haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten ja erityisesti vammaisten henkilöiden työllistymismahdollisuuksia.

Puola pöytäkirjasi lausuman päätelmiä koskien. Puolan lausuma koskee sukupuolen käsitettä.

7. Työllisyyskomitean arviointi nuorisotakuun täytäntöönpanosta – keskeiset viestit

Hyväksyminen 14704/19 ADD 1-3

Hyväksyttiin työllisyyskomitean arvioinnin keskeiset viestit nuorisotakuun täytäntöönpanosta.

8. Muut käsiteltävät asiat

a) Käsiteltävänä oleva säädösehdotus

i) Direktiivi yhdenvertaisesta kohtelusta (Artikla 19) 11531/08

Ministeri Harakka esitteli lyhyesti Suomen puheenjohtajakaudella saavutettua edistystä yhdenvertaisuusdirektiivistä käytävissä neuvotteluissa. Hän kertoi, että Suomen puheenjohtajakaudella lokakuun TSTK-neuvostossa käytiin laaja keskustelu syrjimättömyyden edistämisestä, jotta saataisiin

kattava kuva tilanteesta ja miten direktiivin neuvotteluissa voidaan edetä. Käytyjen keskustelujen toivotaan auttavan uutta komissiota ja tulevia EU-puheenjohtajia asian edistämisessä.

Komissaari Dalli piti käytyä keskustelua arvokkaana ja piti tärkeänä, että neuvotteluissa edistytään eriarvoisuuden vähentämiseksi myös työelämän ulkopuolella.

ii) Direktiivi sukupuolijakauman tasapainottamisesta yhtiöiden hallintoelimissä
16433/12

Ministeri Harakka esitteli lyhyesti Suomen puheenjohtajakaudella saavutettua edistystä sukupuolijakauman tasapainottamisesta yhtiöiden hallintoelimissä koskevaa direktiiviä koskevissa neuvotteluissa. Suomi on jatkanut epävirallisia tiedusteluja neuvottelujen edistämiseksi, mutta direktiivin hyväksynnän estää yhä jäsenmaiden määrävähemmistö.

Komissaari Dalli selvensi, että ehdotettu direktiivi asettaa tavoitteita mutta ei kiintiöitä ja jättää jäsenmaille tarpeeksi joustonvaraa. Hän korosti komission valmiutta yhteistyöhön asian edistämiseksi.

iii) Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisasetusten (883/04 ja 987/09) tarkistaminen
15642/16 + ADD 1

Ministeri Harakka esitteli lyhyesti Suomen puheenjohtajakaudella saavutettua edistystä sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisasetusten tarkistamista koskevissa neuvotteluissa. Suomen puheenjohtajakaudella järjestettiin kolme trilogia.

Viisi valtuuskuntaa käytti puheenvuoron. Muutama maa arvioi, että asiaa pitää katsoa laajemmasta perspektiivistä sovun löytämiseksi. Puheenvuoroissa peräänkuulutettiin myös tarvetta luovuuteen, jotta kompromissi löydetään tästä monimutkaisesta ja poliittisesti herkästä asiasta.

Komissio totesi, että neuvotteluissa on edistytty ja oli positiivinen, että tasapainoinen ratkaisu löytyy lähitulevaisuudessa muutamasta vielä avoinna olevasta asiasta.

iv) Päätös julkisten työvoimapalvelujen tehostetusta yhteistyöstä annetun päätöksen N:o 573/2014/EU muuttamisesta
12137/19

Puheenjohtaja informoi jäsenmaita julkisten työvoimapalvelujen tehostetusta yhteistyöstä annetusta päätöksestä. Coreper antoi mandaatin puheenjohtajalle edetä instituutioiden välisiin neuvotteluihin 27.11.2019. Neuvottelut Parlamentin kanssa alkavat Kroatian puheenjohtajuuskaudella.

v) Säädös Euroopan globalisaatorahastosta (EGF)
Puheenjohtajavaltion tilannetiedotus 9701/18

Puheenjohtaja päivitti jäsenmaita Euroopan globalisaatorahaston tilanteesta. Neuvosto saavutti osittaisen yleisnäkemyksen maaliskuussa 2019, jolloin myös Euroopan Parlamentti sulki ensimmäisen lukemisensa maaliskuussa 2019. Parlamentin trilogimandaatti hyväksyttäneen kuitenkin aikaisintaan vasta tammikuussa 2020.

b) Miehet ja pojat mukaan perheväkivallan ehkäisyyn, vastavuoroisen oppimisen seminaari (Tukholma, 16.–17. syyskuuta 2019)
Ruotsin valtuuskunnan tiedotusasia 14516/19

Ministeri kertoi perheväkivallan ehkäisyä käsitelleestä vastavuoroisen oppimisen seminaarista, korostaen ennalta ehkäisyn tärkeyttä ja miesten ja poikien aktiivista osallistumista perheväkivaltaa ehkäiseviin toimenpiteisiin.

Myös komissaari Dalli korosti miesten ja poikien keskeistä roolia sukupuolten välisen väkivallan ehkäisyssä; tämä näkökulma voitaisiin myös sisällyttää tulevaan strategiaan. Hän kertoi, että seminaari oli osa komission vastavuoroisen oppimisen ohjelmaa sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseksi.

c) Asuntotilanne EU:ssa: arviointi kodittomuuden ja asuntomarkkinoilta syrjäytymisen torjumisesta.

Sosiaalisen suojelun komitean puheenjohtajan tiedonanto 14671/19

Sosiaalisen suojelun komitean puheenjohtaja, Rait Kuuse, kertoi komitean pääviesteistä koskien sen tekemää selvitystä kodittomuuden ja asuntomarkkinoilta syrjäytymisen torjumisesta. Kuuse totesi, että integroidut lähestymistavat, joissa yhdistyvät ehkäisy, pysyvän asumisen nopea saatavuus ja mahdollistavien tukipalvelujen tarjoaminen, on todettu tehokkaiksi vastauksiksi kodittomuuden ja asuntomarkkinoilta syrjäytymisen torjumisessa.

Hän totesi myös, että asunnottomuus ja asumisen syrjäytyminen tulisivat olla näkyvämmiin esillä Euroopan ohjausjaksossa ja ne olisi otettava huomioon Eurooppa 2020 -strategian jälkeisen strategian suunnittelussa ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toteuttamista koskevassa toimintasuunnitelmassa.

d) Suositus sosiaalisen suojelun saatavuudesta työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta

Puheenjohtajavaltion tilannetiedotus 7416/18

Ministeri Harakka kertoi, että sosiaalisen suojelun asetusta on virallisesti hyväksytty 8. marraskuuta 2019. Hän totesi, että asetuksen hyväksyminen on tärkeä askel kohti sosiaalisen suojelun järjestelmien mukauttamista muuttuvaan työelämään.

Komissaari Schmit totesi, että asetusta parantaa sosiaalisen suojelun saatavuutta ja kattavuutta erityisesti epätyypillistä työtä tekevien ja itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta ja lisää luottamusta sosiaaliturvajärjestelmiin. Komissio tukee jäsenmaita ja muita osapuolia edistämällä hyviä käytänteitä, sekä viestinnällä ja analyysillä.

e) Puheenjohtajamaan järjestämät konferenssit

Puheenjohtajan tiedotusasia 14515/19

Puheenjohtaja päivitti delegaatioita Suomen pj-kaudella järjestetyistä konferensseista.

f) Tulevan puheenjohtajamaan työohjelma

Kroatian delegaation tiedotusasia

Tuleva puheenjohtajamaa Kroatia tiedotti ministereitä puheenjohtajuuskautensa prioriteeteista. Painotus tulee olemaan osaamisessa, sukupuolten tasa-arvossa sekä demografisten haasteiden tarkastelussa.

Suomen edustajat

Ministeri Timo Harakka, Minna Kivimäki (EUE), Saila Ruuth (STM), Pilvi Torsti (TEM), Jenni Karjalainen (TEM), Ville Korhonen (VNK), Antti Neimala (TEM), Janne Känkänen (TEM), Veli-Mikko Niemi (STM), Pauliina Porkka (TEM), Liisa Heinonen (TEM), Tiina Heinilä (TEM), Sanni Sarelma (TEM), Leo Svahnback (EUE), Pasi Korhonen (EUE), Antero Kiviniemi (EUE), Riikka-Maria Turkia (EUE), Lea Vatanen (EUE), Philip Landon (EUE), Jenni Heikka (EUE), Jiri Sironen (STM), Eeva Raevaara (STM), Elisa Palminen (STM), Noora Saarinen (STM)

Asiakirjat

Tarvittaessa keskeisimpien kokouksessa käsiteltyjen asiakirjojen nimi ja viitenumero

Liitteet

Viite

Asiasanat	työllisyys- sosiaalipolitiikka- terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto
Hoitaa	STM, TEM
Tiedoksi	EUE, OKM, OM, UM, VM, VNK, YM